

**DIECEZJI
SANDOMIERSKIEJ**

Caritas Diecezji Sandomierskiej

ul. Opatowska 10, 27-600 Sandomierz
tel. +48 (15) 644 55 86, 644 58 98. fax +48 (15) 832 11 45, fax wew. 335
e-mail: sandomierz@caritas.pl, www.sandomierz.caritas.pl

**Zarządzenie Nr ZR /8/2024
Dyrektora Caritas Diecezji Sandomierskiej w Sandomierzu
z dnia 9 sierpnia 2024r**

w sprawie wprowadzenia do użytku **Standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem**

W związku z *Ustawą z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. 2023 poz. 1606) oraz art. 22b ustawy z dnia 13 maja 2016r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (tj. Dz. U. 2023 poz. 1304 ze zm.),
zarządza się, co następuje:

§1.

Wprowadza się do użytku w **Caritas Diecezji Sandomierskiej** *Standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem* uwzględniającą standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem.

§ 2

Zarządzenie obowiązuje wszystkie jednostki **Caritas Diecezji Sandomierskiej**.

§ 3

1. Osobą odpowiedzialną za monitorowanie i aktualizację standardów w Caritas Diecezji Sandomierskiej jest Pani Natalia Grochowina.
  - 1) Kontakt mailowy: rzecznik@sandomierz.caritas.pl
  - 2) Kontakt telefoniczny: 15 644 55 86
2. Zobowiązuje się wszystkich pracowników jednostek Caritas Diecezji Sandomierskiej do przestrzegania i stosowania postanowień zawartych w Polityce ochrony małoletnich przed krzywdzeniem.

§ 4

Kierowników, koordynatorów, liderów w **Caritas Diecezji Sandomierskiej** zobowiązuje do wdrożenia powyższych *Standardów* w prowadzonych przez siebie jednostkach.

§ 5

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 15 sierpnia 2024r.

DYREKTOR
Caritas Diecezji Sandomierskiej
Ks. Bogusław Pitucha

STANDARY OCHRONY MAŁOLETNI

w biurze Caritas Diecezji Sandomierskiej

1

CZYM SĄ STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNI?

To zbiór zasad, których stosowanie gwarantuje, że będziesz się tu czuć dobrze i bezpiecznie. Dzięki nim poznamy jak postępować w różnych sytuacjach, aby chronić Twoje prawa i wspólnie tworzyć przyjazną atmosferę umożliwiającą akceptację i rozwój każdego dziecka.

2

CO OBEJMUJĄ STANDARDY?

- jakimi zasadami kierujemy się, by zatrudniać pracowników i wolontariuszy, którzy troszczą się o dobro dziecka
- jakie zasady zachować w relacjach z rówieśnikami i z dorosłymi
- jakie są procedury postępowania w sytuacji podejrzenia krzywdzenia dziecka i jakie są zasady wsparcia osób skrzywdzonych
- jak chronimy dane osobowe i wizerunek dziecka

3

ZASADY WŁAŚCIWYCH RELACJI Z RÓWIEŚNIKAMI:

- Unikaj wszelkich działań, które mogą spowodować krzywdę drugiej osoby
- Nie stosuj przemocy fizycznej i innych form agresji
- Pamiętaj, każdej osobie należy się szacunek i dobre imię
- Zachowuj kulturę słowa w każdej sytuacji
- Szanuj rzeczy osobiste i mienie innych osób
- Nikogo nie wyśmiewaj, nie oczerniaj i nie obrażaj

4

ZASADY BEZPIECZNYCH RELACJI W INTERNECIE:

- Szanuj innych w sieci – po drugiej stronie ekranu też jest człowiek,
- Nie udostępniaj prywatnych kontaktów innych osób bez ich zgody,
- Nie publikuj danych wrażliwych, powierzonych ci informacji, zdjęć i filmów ośmieszających innych
- Sprzeciwiaj się hejtowi i sam nie publikuj treści obrażających innych,
- Gdy zauważysz w sieci nienawiść, cyberprzemoc, pornografię i inne niebezpieczne treści – zgłoś dorosłym.

5

PAMIĘTAJ - MASZ PRAWO DO POMOCY!

GDY TOBIE LUB KOMUŚ INNEMU DZIEJE SIĘ KRZYWDA -
POPROŚ O POMOC RODZICA, WYCHOWAWCĘ
LUB INNĄ OSOBĘ DOROSŁĄ.
NIE BĄDŹ OBOJĘTNY!

6

W RAZIE POTRZEBY MOŻESZ SKORZYSTAĆ Z TELEFONU ZAUFANIA

- **800 12 12 12** – Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka
- **800 12 02 26** – Policyjny Telefon Zaufania
- **607 302 198** – Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Rudniku nad Sanem
- **15 644 55 86 w. 355** - Osoba odpowiedzialna w Caritas

Standardy Ochrony Małoletnich dostępne w biurze Caritas Diecezji Sandomierskiej przy ul. Opatowskiej 10 w Sandomierzu

sandomierz@caritas.pl

CARITAS

DIECEZJI SANDOMIERSKIEJ

*Caritas Diecezji Sandomierskiej
ul. Opatowska 10, 27-600 Sandomierz
tel. 15 644 55 86
NIP 8640009741 * REGON 040092844*

**STANDARDY OCHRONY DZIECI
w placówkach socjalno – bytowych
prowadzonych przez
CARITAS DIECEZJI SANDOMIERSKIJ**

Podstawy prawne:

- Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526 z późn. zm.)
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359)
- Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1606).
- Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 31 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249).
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1138 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1375 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1360 z późn. zm.) – art. 23 i 24
- Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1550 z późn. zm.).

§ 1

Objaśnienia terminologiczne

- **Placówki socjalno - bytowe** – niezależne ośrodki oferujący nieodpłatną pomoc dla bezdomnych kobiet i mężczyzn, samotnych matek z dziećmi, kobiet w ciąży, osób starszych i niepełnosprawnych znajdujących się trudnej sytuacji życiowej. Zakres oferowanej pomocy zakłada oprócz pomocy materialnej, także pomoc psychologa oraz prawną.
- **personel lub członek personelu** – osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, umowy cywilnoprawnej, a także wolontariusz i stażysta.
- **dziecko** – każda osoba do ukończenia 18. roku życia.
- **opiekun dziecka** – osoba uprawniona do reprezentacji dziecka, w szczególności jego rodzic lub opiekun prawny. W myśl niniejszego dokumentu opiekunem jest również rodzic zastępczy.

- **zgoda rodzica dziecka** – oznacza zgodę co najmniej jednego z rodziców dziecka/opiekunów prawnych. Jednak w przypadku braku porozumienia między rodzicami dziecka należy poinformować rodziców o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny.
- **krzywdzenie dziecka** – popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę, w tym członka personelu instytucji lub zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbywanie.
- **Wyróżnia się pięć podstawowych form krzywdzenia:**
  - **przemoc fizyczna** – przemoc, w wyniku której dziecko doznaje faktycznej fizycznej krzywdy lub jest nią potencjalnie zagrożone. Krzywda ta następuje w wyniku działania bądź zaniechania działania ze strony rodzica lub innej osoby odpowiedzialnej za dziecko, lub której dziecko ufa bądź która ma nad nim władzę. Przemoc fizyczna wobec dziecka może być czynnością powtarzalną lub jednorazową.
  - **przemoc psychiczna** – przewlekła, nie fizyczna, szkodliwa interakcja pomiędzy dzieckiem a opiekunem, obejmująca zarówno działania, jak i zaniechania. Zaliczamy do niej m.in. niedostępność emocjonalną, zaniedbywanie emocjonalne, relację z dzieckiem opartą na wrogości, obwinianiu, oczernianiu, odrzucaniu, nieodpowiednie rozwojowo lub niekonsekwentne interakcje z dzieckiem, niedostrzeganie lub nieuznawanie indywidualności dziecka i granic psychicznych między rodzicem a dzieckiem.
  - **wykorzystywanie seksualne dziecka** – włączanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody i/lub na którą nie jest dojrzałe rozwojowo i nie może zgodzić się w ważny prawnie sposób i/lub która jest niezgodna z normami prawnymi lub obyczajowymi danego społeczeństwa. Z wykorzystaniem seksualnym mamy do czynienia, gdy taka aktywność wystąpi między dzieckiem a dorosłym lub dzieckiem a innym dzieckiem, jeśli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności, władzy. Wykorzystanie seksualne może przyjąć również formę wyzyskiwania seksualnego, czyli jakiegokolwiek faktycznego lub usiłowanego nadużycia pozycji podatności na zagrożenia, przewagi sił, lub zaufania, w celach seksualnych, w tym, ale nie wyłącznie, czerpanie zysków finansowych, społecznych lub politycznych z seksualnego wykorzystywania innej osoby. Zagrożeni są zarówno dzieci, jak i ich opiekunowie.
  - **zaniedbywanie dziecka** – chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie jego podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych i/lub nierespektowanie jego podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia i/lub trudności w rozwoju.

Do zaniedbywania dochodzi w relacji dziecka z osobą, która jest zobowiązana do opieki, wychowania, troski i jego ochrony.

- **przemoc rówieśnicza (agresja rówieśnicza, *bullying*)** – występuje wtedy, gdy dziecko doświadcza różnych form przemocy ze strony rówieśników, bezpośrednio lub z użyciem technologii komunikacyjnych (Internetu i urządzeń mobilnych). Ma miejsce wtedy, gdy działanie ma na celu wyrządzenie komuś przykrości lub krzywdy (intencjonalność), ma charakter systematyczny (powtarzalność), a ofiara jest słabsza od sprawcy bądź grupy sprawców. Obejmuje przemoc werbalną (np. przezywanie, dogadywanie, ośmieszanie), relacyjną (np. wykluczenie z grupy, ignorowanie, nastawianie innych przeciwko osobie), fizyczną (np. pobicie, kopanie, popychanie, szarpanie), materialną (np. kradzież, niszczenie przedmiotów), wykorzystanie seksualne (dotykanie intymnych części ciała lub zmuszanie do stosunku płciowego lub innych czynności seksualnych przez rówieśnika), przemoc uwarunkowaną normami i stereotypami związanymi z płcią.
- **osoba odpowiedzialna za Internet** – wyznaczony przez kierownictwo instytucji członek personelu sprawujący nadzór nad korzystaniem z Internetu przez dzieci na terenie instytucji oraz nad bezpieczeństwem dzieci w Internecie.
- **osoba odpowiedzialna za Politykę ochrony dzieci przed krzywdzeniem** – wyznaczony przez kierownictwo instytucji członek personelu sprawujący nadzór nad realizacją Polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem w instytucji.
- **dane osobowe dziecka** – wszelkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka.

§ 2

Informacje ogólne

1. W placówkach socjalno – bytowych prowadzonych przez Caritas Diecezji Sandomierskiej opracowany jest dokument (Standardy ochrony dzieci), który zawiera politykę ochrony dzieci przebywających w/w placówkach.
2. Dokument odnosi się do pracowników, wolontariuszy oraz osób czasowo przebywających w placówkach.
3. Dokument jest dostępny na stronie internetowej Caritas Diecezji Sandomierskiej i na tablicy ogłoszeń w placówkach.

§ 3

Rozpoznawanie krzywdy dziecka i reagowanie na nią

1. Personel każdej placówki posiada wiedzę na temat różnych form przemocy i jej skutków dla życia dzieci i w ramach wykonywanych obowiązków zwraca uwagę na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci.
2. Każda osoba z personelu placówki, która u dziecka zauważyła niepojęce symptomy mogące świadczyć o doświadczeniu przemocy, niezwłocznie informuje o tym kierownika placówki lub osobę odpowiedzialną za realizację standardów ochrony dzieci.
3. W przypadku potwierdzenia faktu doświadczenia przemocy przez dziecko personel podejmuje rozmowę z opiekunami, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia i motywując ich do szukania pomocy.
4. Personel monitoruje sytuację i dobrostan dziecka.

§ 4

Zasady rekrutacji pracowników/wolontariuszy/stażystów/praktykantów

Rekrutacja personelu odbywa się zgodnie z zasadami bezpiecznej rekrutacji.

- Przed zatrudnieniem danej osoby w **placówce** lub nawiązaniem współpracy w innej formie i powierzeniem jej obowiązków/działań polegających na pracy z dzieckiem, należy ustalić kwalifikacje tej osoby oraz podjąć działania w celu ustalenia, czy posiada ona kompetencje do pracy z dzieckiem w zakresie podejmowanych działań oraz wykluczyć ryzyko wystąpienia z jej strony zagrożenia dla dobra dzieci i zagrożenia jego bezpieczeństwa.
- W trakcie rekrutacji należy uzyskać od kandydata/kandydatki:
  - dane osobowe, takie jak: imię (imiona) i nazwisko, datę urodzenia, dane kontaktowe, potwierdzone sprawdzeniem dokumentu tożsamości;
  - informacje dotyczące: wykształcenia, kwalifikacji zawodowych, przebiegu dotychczasowego zatrudnienia (nie dotyczy opiekunów dzieci wykonujących działania na rzecz placówki wynikające z przyjętego ogólnie ich zaangażowania w życie placówki).
- W celu uzyskania dodatkowych informacji placówka może wystąpić do kandydata/kandydatki o przedstawienie referencji z poprzednich miejsc zatrudnienia (od poprzedniego pracodawcy) lub wskazanie kontaktu w celu pozyskania referencji. Nieprzedłożenie ww. dokumentu nie może wywoływać negatywnych konsekwencji dla kandydata/kandydatki.

- Przed nawiązaniem współpracy z daną osobą **placówka** ma obowiązek sprawdzić, czy osoba ta figuruje w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym. Wydruk z Rejestru należy przechowywać w aktach osobowych członka personelu lub w innej dokumentacji dotyczącej personelu.
- Osoba, o której mowa wyżej, przedkłada pracodawcy informację z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. 2023 poz. 172 oraz z 2022 poz. 2600) lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego.
- Osoba, o której mowa wyżej, posiadająca obywatelstwo innego państwa niż Rzeczpospolita Polska, ponadto przedkłada pracodawcy lub innemu organizatorowi informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi.
- Osoba, o której mowa wyżej, składa pracodawcy oświadczenie o państwie lub państwach, w których zamieszkiwała w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczypospolita Polska i państwo obywatelstwa, oraz jednocześnie przedkłada pracodawcy informację z rejestrów karnych tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi (*Załącznik 1*).
- Jeżeli prawo państwa, o którym mowa wyżej, nie przewiduje wydawania informacji do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, przedkłada się informację z rejestru karnego tego państwa.
- W przypadku, gdy prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja, nie przewiduje jej sporządzenia lub w danym państwie nie prowadzi się rejestru karnego, osoba, o której mowa wyżej, składa pracodawcy oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie była prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec niej innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściła się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez dzieci, lub z opieką nad nimi.

- Oświadczenia składane są pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „*Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia*”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.
- Osoba przyjęta na stanowisko związane z pracą z dziećmi musi bezwzględnie podpisać następujące oświadczenia:
  - Oświadczenie o zapoznaniu się ze standardami ochrony dzieci i zobowiązaniu do ich przestrzegania (*Załącznik 2*);
  - Oświadczenie o krajach zamieszkania w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczypospolita Polska (*Załącznik 1*);
  - Oświadczenie dotyczące niekaralności za przestępstwa na szkodę dzieci (jeżeli z ważnych powodów nie może przedstawić informacji niekaralności pochodzącej z krajowych rejestrów karnych).
- Oświadczenia zostają włączone do akt osobowych personelu, a w przypadku ich braku dołączone do umowy cywilnoprawnej lub umowy o wolontariacie.
- Brak zgody na podpisanie któregośkolwiek dokumentu wymienionego powyżej uniemożliwia nawiązanie z tą osobą jakiegokolwiek stosunku prawnego (zawarcie umowy o pracę/współpracy).

§ 5

Współpraca z instytucjami zewnętrznymi

W sytuacji, kiedy na terenie placówki kontakt z dziećmi będą miały osoby zatrudnione w innych instytucjach, ich obowiązkiem jest przedstawienie zaświadczeń o niekaralności oraz informacji, czy nie figurują w Rejestrach Sprawców na Tle Seksualnym. Ważne jest, żeby taka instytucja/osoba napisała oświadczenie, że przestrzega lub posiada standardy ochrony dzieci i w związku tym przedstawiła do wglądu odpowiednie zaświadczenia kierownikowi/dyrektorowi placówki. Oświadczenie instytucji/osoby pozostaje w dokumentacji placówki. Odmowa przedstawienia ww. dokumentu uniemożliwia współpracę.

§ 6

Zasady bezpiecznych relacji pomiędzy pracownikami (wolontariuszami, stażystami, praktykantami) instytucji a dziećmi

Placówki socjalno – bytowe prowadzone przez Caritas Diecezji Sandomierskiej wprowadziły w życie Politykę ochrony dzieci przed krzywdzeniem i tym samym zapewnia dzieciom bezpieczeństwo. Polityka ochrony dzieci przed krzywdzeniem została zatwierdzona przez **Dyrektora Caritas Diecezji Sandomierskiej**.

- Opieka nad dziećmi jest rozumiana jako troska o ich godność, o dobro duchowe, psychiczne i fizyczne. Powinniśmy pamiętać, że krzywda dziecka nie polega tylko na tym, iż zostały naruszone jego prawa, ale również na tym, że ich opiekunowie nie dostrzegali tej krzywdy lub nie interweniowali, aby tej krzywdzie zapobiec.
- Zasady postępowania przeznaczone są do stosowania przez pracowników placówek. Zasad tych powinni przestrzegać także inne osoby współpracujące z placówkami – wolontariusze, praktykanci, stażyści.
- Zasady postępowania nie zastępują norm prawa państwowego oraz prawa kościelnego w odniesieniu do zakresu przedmiotowego dokumentu.
- Pracownicy powinni być odpowiednio przygotowani do pracy z dziećmi. Powinni posiadać odpowiednie kwalifikacje i umiejętności.
- Monitorowani są wszyscy pracownicy w celu zapobiegania krzywdzeniu.
- Pracownikom zapewniona jest edukacja w zakresie ochrony dzieci. Taką samą edukację w zakresie ochrony dzieci przed przemocą i wykorzystaniem oraz w zakresie wychowania bez przemocy placówka oferuje matkom mieszkającym placówkach. Placówka zapewnia edukację w zakresie praw dziecka swoim podopiecznym. Zapewnia dostępność informacji na temat możliwości uzyskania pomocy w sytuacji krzywdzenia dziecka oraz monitoruje i weryfikuje zgodność prowadzonych działań z przyjętymi zasadami ochrony dzieci.
- Relacje między pracownikami a dziećmi powinny być oparte na wzajemnym szacunku, zrozumieniu, akceptacji. Pracownicy powinni umieć cierpliwie słuchać dzieci. Powinni znać ich potrzeby i możliwości rozwojowe. Powinni odpowiednio dostosować swoje działania do wieku i indywidualnych potrzeb dziecka.

W placówce obowiązują następujące zasady (kodeks zachowań):

1. Naczelną zasadą postępowania w relacjach z dziećmi jest nienaruszalność ich integralności cielesnej i duchowej.
2. Dopuszczalny jest kontakt fizyczny z dziećmi na poniższych zasadach:
  - Każde przemocowe działanie wobec dziecka jest niedopuszczalne. Istnieją jednak sytuacje, w których fizyczny kontakt z dzieckiem może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu – jest odpowiedzią na potrzeby dziecka w danym momencie, uwzględnia wiek dziecka, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny. Może to dotyczyć m.in. konieczności ratowania życia lub zdrowia, uprawiania sportów zespołowych i kontaktowych. Zawsze należy kierować się profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując reakcję wychowanka.
  - Nie wolno bić, szturchać, popychać ani w jakikolwiek sposób naruszać integralności fizycznej dziecka.
  - Nie wolno dotykać dziecka w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny.
  - Osoba dorosła w kontakcie z dziećmi powinna umieć wyjaśnić swoje działania.
  - Nie należy łaskotać, udawać walki z dziećmi czy brać udziału w brutalnych zabawach fizycznych.
  - Należy zachować szczególną ostrożność wobec dzieci, które doświadczyły krzywdzenia, w tym krzywdzenia seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania.
  - Kontakt fizyczny z dzieckiem nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywany. Każdy świadek takich zachowań i/lub sytuacji ze strony innych dorosłych lub dzieci zawsze powinien poinformować o tym osobę odpowiedzialną i/lub postępować zgodnie z obowiązującą procedurą interwencji.
  - Wszelkie wyjścia z dziećmi w godzinach pracy muszą odbywać się po wcześniejszej zgodzie rodzica oraz dyrekcji.
3. Obowiązuje zakaz jakichkolwiek kar cielesnych.
4. Obowiązuje zakaz kar związanych z upokarzaniem, poniżaniem czy też wyśmiewaniem, zakaz znęcania się, dokuczania, szykanowania.
5. Nie wolno zachowywać się w obecności dzieci w sposób niestosowny, używać wobec nich wulgarnych słów, gestów i żartów, czyniąc obraźliwe uwagi, nawiązując w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywać wobec dziecka relacji władzy

lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby). Należy zapewnić dzieci, że jeśli czują się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów, mogą o tym powiedzieć pracownikom placówki lub wskazanej osobie oraz mogą oczekiwać odpowiedniej reakcji i/lub pomocy.

6. Nie stosuje się jakiegokolwiek faworyzowania dzieci i podopiecznych. Celem jest równe traktowanie dzieci bez względu na wiek, płeć, wygląd, charakter, pochodzenie, kolor skóry, wyznanie, stan zdrowia, sytuację rodzinną/materialną, itp.
7. Należy doceniać i szanować wkład dzieci w podejmowane działania, aktywnie ich angażować i traktować równo.
8. Należy chronić prywatność i sfery intymne dziecka poprzez zakaz niekoniecznej pomocy w toalecie i czynnościach higienicznych. Jakakolwiek pomoc w tej materii może mieć miejsce jedynie za zgodą i wiedzą rodziców lub opiekunów prawnych (*Załącznik nr 3*).
9. Obowiązuje zakaz przewożenia dzieci prywatnymi samochodami. Jedynie sytuacje wyjątkowe i za zgodą rodziców mogą uchylać tę zasadę.
10. Personel nie kontaktuje się z dziećmi poza miejscem pracy (dotyczy rozmów telefonicznych, rozmów online, korzystania z mediów społecznościowych).
11. W rozmowach z dziećmi i podopiecznymi należy zachować szacunek dla ich wypowiedzi. Konieczność wkładania wysiłku w jak najlepszą komunikację również tymi, którzy mają problemy w komunikowaniu się. Upomnienia należy przekazywać w rozmowach indywidualnych lub w sposób pozbawiony ośmieszania.

§ 7

I. Procedury interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka – podstawy prawne:

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249) art.12 i 12 a;
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1375) art. 304.

II. Zagrożenie bezpieczeństwa dziecka

1. Zagrożenie bezpieczeństwa dzieci może przybierać różne formy, z wykorzystaniem różnych sposobów kontaktu i komunikowania.
2. Na potrzeby niniejszego dokumentu przyjęto następującą kwalifikację zagrożenia bezpieczeństwa dzieci:
  - a. popełniono przestępstwo na szkodę dziecka (np. wykorzystanie seksualne, znęcanie się nad dzieckiem),
  - b. doszło do innej formy krzywdzenia, niebędącej przestępstwem, takiej jak np. krzyk, kary fizyczne, poniżanie,
  - c. doszło do zaniedbania potrzeb życiowych dziecka (np. związanych z żywieniem, higieną czy zdrowiem).
3. Na potrzeby niniejszego dokumentu wyróżniono procedury interwencji w przypadku podejrzenia działania na szkodę dziecka przez:
  - a. osoby dorosłe (personel, inne osoby trzecie, rodziców/opiekunów prawnych),
  - b. inne dziecko.

III. Zasady prowadzenia interwencji

1. W przypadku powzięcia przez członka personelu podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone, lub zgłoszenia takiej okoliczności przez dziecko lub opiekuna dziecka, członek personelu ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji kierownictwu instytucji. Notatka może mieć formę pisemną lub mailową.
2. Interwencja prowadzona jest przez kierownictwo instytucji, które może wyznaczyć na stałe do tego zadania inną osobę. W przypadku wyznaczenia takiej osoby jej dane (imię, nazwisko, email, telefon) zostaną podane do wiadomości personelu, dzieci i opiekunów.
3. W przypadku wyznaczenia innej osoby do prowadzenia interwencji pod pojęciem „kierownictwa instytucji” należy rozumieć osobę odpowiedzialną za prowadzenie interwencji.
4. Jeżeli zgłoszono krzywdzenie ze strony osoby wyznaczonej do prowadzenia interwencji, wówczas interwencja prowadzona jest przez kierownictwo instytucji.
5. Jeżeli zgłoszono krzywdzenie ze strony kierownictwa instytucji, a nie została wyznaczona osoba do prowadzenia interwencji, wówczas działania opisane w niniejszym rozdziale podejmuje osoba, która dostrzegła krzywdzenie lub do której zgłoszono podejrzenie krzywdzenia.

6. Do udziału w interwencji można doprosić specjalistów, w szczególności psychologów i pedagogów, celem skorzystania z ich pomocy przy rozmowie z dzieckiem o trudnych doświadczeniach.
7. Kierownictwo instytucji informuje opiekunów o obowiązku zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia dziecka do odpowiedniej instytucji (prokuratura/policja lub sąd rodzinno-opiekuńczy, lub najbliższy ośrodek pomocy społecznej).
8. Po poinformowaniu opiekunów zgodnie z punktem poprzedzającym, kierownictwo instytucji składa zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do prokuratury/policji lub wnioski o wgląd w sytuację rodziny do sądu rejonowego, wydziału rodzinnego i nieletnich, ośrodka pomocy społecznej.
9. Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach instytucji wskazanych w punkcie poprzedzającym.
10. Z przebiegu każdej interwencji sporządza się kartę interwencji, której wzór stanowi *(Załącznik 5)* do niniejszej Polityki. Kartę załącza się do rejestru interwencji prowadzonego przez instytucję.

IV. Zasady interwencji w przypadku podejrzenia, że życie dziecka jest zagrożone lub grozi mu ciężki uszczerbek na zdrowiu

W przypadku podejrzenia, że życie dziecka jest zagrożone lub grozi mu ciężki uszczerbek na zdrowiu, należy niezwłocznie poinformować odpowiednie służby (policja, pogotowie ratunkowe), dzwoniąc pod numer 112 lub 998 (pogotowie). Poinformowania służb dokonuje członek personelu, który pierwszy powziął informację o zagrożeniu i następnie wypełnia kartę interwencji.

V. Krzywdzenie przez osobę dorosłą

1. W przypadku, gdy zgłoszono krzywdzenie dziecka, kierownictwo instytucji przeprowadza rozmowę z dzieckiem i innymi osobami mającymi lub mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu i o sytuacji osobistej (rodzinnej, zdrowotnej) dziecka, w szczególności z jego opiekunami. Kierownictwo instytucji stara się ustalić przebieg zdarzenia, ale także wpływ zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka. Ustalenia są spisywane na karcie interwencji.
2. Kierownictwo instytucji organizuje spotkanie/a z opiekunami dziecka, którym przekazuje informacje o zdarzeniu oraz o potrzebie/możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia, w tym u innych organizacji lub służb.
3. W przypadku, gdy wobec dziecka popełniono przestępstwo, kierownictwo instytucji sporządza zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa i przekazuje je do właściwej miejscowo policji lub prokuratury.

4. W przypadku, gdy z rozmowy z opiekunami wynika, że nie są oni zainteresowani pomocą dziecku, ignorują zdarzenie lub w inny sposób nie wspierają dziecka, które doświadczyło krzywdzenia, kierownictwo instytucji sporządza wniosek o wgląd w sytuację rodziny, który kieruje do właściwego sądu rodzinnego.
5. W przypadku, gdy z przeprowadzonych ustaleń wynika, że opiekun dziecka zaniedbuje jego potrzeby psychofizyczne lub rodzina jest niewydolna wychowawczo (np. dziecko chodzi w nieadekwatnych do pogody ubraniach, opuszcza miejsce zamieszkania bez nadzoru osoby dorosłej), rodzina stosuje przemoc wobec dziecka (rodzic/inny domownik krzyczy na dziecko, stosuje klapsy lub podobne rodzajowo kary fizyczne), należy poinformować właściwy ośrodek pomocy społecznej o potrzebie pomocy rodzinie, gdy niespełnianie potrzeb wynika z sytuacji ubóstwa, bądź – w przypadku przemocy i zaniedbania – *pracownik placówki* wszczyna procedurę „Niebieskie Karty”.
6. W przypadku, gdy zgłoszono krzywdzenie dziecka przez członka personelu instytucji, wówczas osoba ta zostaje odsunięta od wszelkich form kontaktu z dziećmi (nie tylko z dzieckiem pokrzywdzonym) do czasu wyjaśnienia sprawy.
7. W przypadku, gdy członek personelu instytucji dopuścił się wobec dziecka innej formy krzywdzenia niż popełnienie przestępstwa na jego szkodę, kierownictwo instytucji powinno zbadać wszystkie okoliczności sprawy, w szczególności wysłuchać osobę podejrzaną o krzywdzenie, dziecko oraz innych świadków zdarzenia. W sytuacji, gdy naruszenie dobra dziecka jest znaczne, w szczególności, gdy doszło do dyskryminacji lub naruszenia godności dziecka, należy rozważyć rozwiązanie stosunku prawnego z osobą, która dopuściła się krzywdzenia, lub zarekomendować takie rozwiązanie zwierzchnikom tej osoby. Jeżeli osoba, która dopuściła się krzywdzenia, nie jest bezpośrednio zatrudniona przez instytucję, lecz przez podmiot trzeci, wówczas należy zarekomendować zakaz wstępu tej osoby na teren instytucji, a w razie potrzeby rozwiązać umowę z instytucją współpracującą.
8. Wszystkie osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych powzięły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.
9. W przypadku gdy podejrzenie zagrożenia bezpieczeństwa dziecka zgłosili opiekunowie dziecka, a podejrzenie to nie zostało potwierdzone, należy o tym fakcie poinformować opiekunów dziecka na piśmie.

VI. Krzywdzenie rówieśnicze

1. W przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez inne dziecko przebywające w placówce (np. na zajęciach grupowych) należy przeprowadzić rozmowę z dzieckiem podejrzewanym o krzywdzenie oraz jego opiekunami, a także oddzielnie z dzieckiem poddawany krzywdzeniu i jego opiekunami. Ponadto należy porozmawiać z innymi osobami mającymi wiedzę o zdarzeniu. W trakcie rozmów należy dążyć do ustalenia przebiegu zdarzenia, a także wpływu zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka krzywdzonego. Ustalenia są spisywane na karcie interwencji. Dla dziecka krzywdzącego oraz krzywdzonego sporządza się oddzielne karty interwencji.
2. Wspólnie z opiekunami dziecka krzywdzącego należy opracować plan naprawczy, celem zmiany niepożądanych zachowań.
3. Z opiekunami dziecka poddawanego krzywdzeniu należy opracować plan zapewnienia mu bezpieczeństwa, włączając w ten plan sposoby odizolowania go od źródeł zagrożenia.
4. W trakcie rozmów należy upewnić się, że dziecko podejrzewane o krzywdzenie innego dziecka samo nie jest krzywdzone przez opiekunów, innych dorosłych bądź inne dzieci. W przypadku potwierdzenia takiej okoliczności należy podjąć interwencję także w stosunku do tego dziecka.
5. W przypadku, gdy dziecko krzywdzące nie uczestniczy w działaniach instytucji, należy porozmawiać z dzieckiem poddawany krzywdzeniu, innymi osobami mającymi wiedzę o zdarzeniu, a także z opiekunami dziecka krzywdzonego celem ustalenia przebiegu zdarzenia, a także wpływu zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka. Kierownictwo instytucji organizuje spotkanie/a z opiekunami dziecka, którym przekazuje informacje o zdarzeniu oraz o potrzebie/możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia, w tym u innych organizacji lub służb oraz o sposobach reakcji na zdarzenie (poinformowanie sądu rodzinnego, poinformowanie szkoły, poinformowanie opiekunów dziecka krzywdzącego).
6. Jeżeli osobą podejrzewaną o krzywdzenie jest dziecko w wieku od 13 do 17 lat, a jego zachowanie stanowi czyn karalny, należy ponadto poinformować właściwy miejscowo sąd rodzinny lub policję poprzez pisemne zawiadomienie.
7. Jeżeli osobą podejrzewaną o krzywdzenie jest dziecko powyżej lat 17, a jego zachowanie stanowi przestępstwo, wówczas należy poinformować właściwą miejscowo jednostkę policji lub prokuratury poprzez pisemne zawiadomienie.

VII. Krzywdzenie dziecka przez inną osobę – sprawca zewnętrzny

1. W przypadku, gdy poza *placówką* dochodzi do krzywdzenia dziecka lub podejrzenia krzywdzenia dziecka będącego mieszkańcem placówki ze strony osoby trzeciej spoza placówki i spoza rodziny dziecka – osoba, która pozyskała informację o zdarzeniu/podejrzeniu jest zobowiązana do niezwłocznego poinformowania o powyższym kierownictwo ośrodka. Kierownik informuje o zdarzeniu pracownika odpowiedzialnego za standardy ochrony dzieci.
2. Kolejność podejmowanych działań przez pracownika odpowiedzialnego za standardy ochrony dzieci w ośrodku.
3. W przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa na szkodę dziecka przez inną osobę niebędącą mieszkańcem ośrodka, w szczególności wykorzystywania seksualnego, znęcania się (fizycznego lub psychicznego), jak również w przypadku stwierdzenia działania skutkującego narażeniem utraty życia lub zdrowia, pracownik ośrodka odpowiedzialny za standardy ochrony dzieci w ośrodku podejmuje niezwłocznie decyzje zmierzające do zapewnienia bezpieczeństwa osobistego dziecku i udzielenia mu pomocy, w tym pomocy medycznej i psychologicznej, w szczególności poprzez odseparowanie dziecka wraz z bliskimi od sprawcy krzywdzenia, zapewnienie szczególnego nadzoru ze strony pracowników ochrony lub osoby wyznaczonej przez kierownika placówki. Następnie podejmuje dalsze działania konieczne dla zaspokojenia szczególnych potrzeb dziecka krzywdzonego, w tym np. dostęp do wsparcia psychologicznego (interwencyjne działania psychologiczne), terapeutycznego, specjalistycznego itd.
4. Pracownik odpowiedzialny za standardy ochrony dzieci w ośrodku informuje opiekunów, że ma obowiązek niezwłocznego zawiadomienia o podejrzeniu przestępstwa właściwej miejscowo policji.
5. W przypadku, gdy poinformowanie opiekuna dziecka o obowiązku niezwłocznego zawiadomienia o podejrzeniu przestępstwa jest sprzeczne z dobrem dziecka lub niemożliwe, pracownik odstępuje od tego obowiązku.
6. Pracownik placówki podejmuje każdorazowo interwencję, także w sytuacji, jeśli opiekun dziecka lub inna organizacja/instytucja podjęła interwencję w tej sprawie. Interwencja jest podejmowana pomimo posiadania informacji, że uczynił to już opiekun czy inna instytucja.
7. W szczególnym przypadku, gdy istnieje potrzeba wyjaśnienia okoliczności sprawy i nie jest to sprzeczne z dobrem dziecka, pracownik ośrodka może spotkać się z osobą podejrzaną o krzywdzenie.

§ 8

Zasady ochrony danych osobowych oraz wizerunku dzieci w placówce

1. Ochrona danych osobowych – podstawa prawna:

- 1) Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych;
- 2) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych).

2. Ochrona wizerunku dziecka – podstawa prawna:

- 1) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych);
- 2) Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (przepisy art. 23-24);
- 3) Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (art. 81).

3. Zasady ochrony wizerunku dzieci i ich danych osobowych

- 1) Placówka zapewnia ochronę danych osobowych oraz wizerunku dziecka zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
- 2) Utrwalanie, przetwarzanie, używanie, publikowanie wizerunku dziecka znajdującego się na zdjęciu, rysunku, nagraniu bądź na jakimkolwiek nośniku musi być dokonywane rozważnie i ostrożnie. Działania tego rodzaju są dopuszczalne wyłącznie w celu celebrowania sukcesów dziecka, dokumentowania działań lub funkcjonowania placówki, przy zachowaniu bezpieczeństwa dzieci.
- 3) Wymagana jest pisemną zgodą opiekuna prawnego dziecka na wykonywanie fotografii i nagrań z udziałem dziecka. Zgodę pobiera się od opiekuna prawnego w momencie przyjęcia do placówki. Opiekun prawny może cofnąć swoją zgodę w dowolnym momencie odnośnie do wszystkich rejestrowanych wydarzeń lub części z nich (*Załącznik nr 6*).
- 4) Jeżeli w placówce ma odbyć się wydarzenie lub uroczystość, podczas których może nastąpić rejestracja wizerunku dziecka, każdorazowo należy o tym powiadomić rodzica, rodzica zastępczego lub opiekuna prawnego dziecka.

- 5) Jeżeli wizerunek dziecka ma stanowić element całości, podczas utrwalania wydarzenia zbiorowego – zgromadzenia, krajobrazu, publiczne imprezy – zgoda rodzica, rodzica zastępczego albo opiekuna prawnego na utrwalanie wizerunku dziecka nie jest wymagana.
- 6) Jeśli rejestracji wydarzenia ma dokonywać osoba z zewnątrz/podmiot zewnętrzny (wynajęty fotograf lub kamerzysta) należy:
- a. zobowiązać osobę/firmę rejestrującą wydarzenie do przestrzegania zasad obowiązujących w placówce, w tym standardów ochrony dzieci;
  - b. zobowiązać osobę/firmę rejestrującą wydarzenie do noszenia identyfikatora w czasie wydarzenia;
  - c. nie dopuszczać do sytuacji, w której osoba/firma rejestrująca wydarzenie będzie przebywała z dzieckiem bez nadzoru pracownika placówki;
  - d. poinformować rodzica, rodzica zastępczego lub opiekuna prawnego dziecka oraz dziecko przed rozpoczęciem wydarzenia lub uroczystości, że:
    - będzie na nim obecna osoba/firma je rejestrująca i zweryfikować, czy rodzic, rodzic zastępczy lub opiekun prawny dziecka udzielił pisemnej zgody na rejestrowanie wizerunku danego dziecka;
    - jak będą wykorzystane zdjęcia/nagrania i w jakim kontekście, jak będą przechowywane te dane oraz jakie ryzyko wiąże się z publikacją zdjęć/nagrań online;
    - inni rodzice mają obowiązek także zadbać o ochronę wizerunku dzieci i nie udostępniać materiału np. W mediach społecznościowych (zostają o tym poinformowani).
- 7) Zabronione jest podpisywanie zdjęć/nagrań informacjami identyfikującymi dziecko poprzez podanie jego imienia i nazwiska. Jeżeli jest to konieczne lub wskazane, należy użyć wyłącznie imienia dziecka.
- 8) Zabronione jest ujawnianie w trakcie rejestracji jakichkolwiek informacji dotyczących dziecka, w tym jego stanu zdrowia, sytuacji materialnej, sytuacji prawnej i powiązanych z wizerunkiem dziecka (np. w przypadku organizowania zbiórek indywidualnych).
- 9) W celu ochrony dziecka przed działaniami naruszającymi jego dobro, w trakcie rejestracji:
- dziecko musi być ubrane, a sytuacja utrwalana na zdjęciu/naganiu nie może być dla dziecka poniżająca, ośmieszająca ani ukazywać dziecka w negatywnym kontekście;
  - zdjęcia/nagrania dziecka powinny się koncentrować na czynnościach przez nie wykonywanych i w miarę możliwości przedstawiać dziecko w grupie, nie pojedynczo;

- publikacja zdjęć po ustaniu okresu zamieszkiwania dziecka w placówce dopuszczalna jest na wymienionych wcześniej zasadach wyłącznie gdy jego rodzic, rodzic zastępczy, opiekun prawny albo dziecko, które osiągnęło pełnoletność, wyrazili zgodę na publikację po tym czasie.
- 10) Każdorazowo przed rozpoczęciem uroczystości związanych z funkcjonowaniem placówki lub innych wydarzeń należy poinformować uczestników dokonujących rejestracji dla celów prywatnych o tym, że:
- wykorzystanie, przetwarzanie i publikowanie zdjęć/nagrań zawierających wizerunki dziecka i osób dorosłych wymaga udzielenia zgody przez te osoby, w przypadku dziecka przez ich rodzica, rodzica zastępczego lub opiekuna prawnego;
  - zdjęcia lub nagrania zawierające wizerunki dziecka nie mogą być udostępniane w mediach społecznościowych ani w serwisach otwartych, chyba że rodzic, rodzic zastępczy lub opiekun prawny tego dziecka wyraził na to zgodę w formie możliwej do wykazania (np. e-mail).
- 11) Pracownik placówki nie posiada uprawnień do udzielania przedstawicielom mediów zezwolenia na utrwalanie wizerunku dziecka (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu dziecka) na terenie placówki.
- 12) Jeżeli na terenie placówki ma mieć miejsce wydarzenie, w trakcie którego przewiduje się utrwalenie wizerunku dziecka przez przedstawicieli mediów, przed planowanym terminem wydarzenia, odpowiedzialny za jego przebieg pracownik placówki występuje do rodzica dziecka, rodzica zastępczego albo opiekuna prawnego dziecka o udzielenie na piśmie zgody na utrwalenie wizerunku dziecka.
- 13) Pracownik placówki nie posiada uprawnień do przekazywania przedstawicielowi mediów danych personalnych i kontaktowych rodzica dziecka, rodzica zastępczego albo opiekuna prawnego, bez uzyskania ich pisemnej zgody.
- 14) Jeżeli utrwalenie wizerunku dziecka ma nastąpić podczas wydarzenia zbiorowego: zgromadzenia, krajobrazu, publicznej imprezy, gdy wizerunek dziecka ma stanowić element całości – zgoda rodzica, rodzica zastępczego albo opiekuna prawnego na utrwalenie wizerunku dziecka nie jest wymagana.
- 15) Jeżeli pracownik placówki ma zamiar udostępnić wizerunek dziecka utrwalony w jakiegokolwiek formie (fotografia, nagranie audio-wideo) może to uczynić pod warunkiem uzyskaniu pisemnej zgody rodzica dziecka, jego rodzica zastępczego lub opiekuna prawnego.

- 16) Pisemna zgoda, o której mowa wyżej, zawiera informację, gdzie ma być umieszczony lub udostępniony zarejestrowany wizerunek, w jakim kontekście będzie wykorzystywany i przez kogo.
- 17) Materiały zawierające wizerunek dziecka należy przechowywać w sposób zgodny z prawem i zapewniający ochronę dzieci.

4. Zasady kontaktu z mediami

- 1) Personelowi instytucji nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku dziecka (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu dziecka) na terenie placówki bez pisemnej zgody opiekuna dziecka.
- 2) Niedopuszczalne jest podanie przedstawicielowi mediów danych kontaktowych do opiekuna dziecka – bez wiedzy i zgody tego opiekuna.
- 3) Jeżeli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak: zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda opiekuna na utrwalanie wizerunku dziecka nie jest wymagana.

5. Zasady upubliczniania wizerunku dziecka przez personel

- 1) Upublicznienie przez członka personelu wizerunku dziecka utrwalonego w jakiegokolwiek formie (fotografia, nagranie audio-wideo) wymaga pisemnej zgody opiekuna dziecka.
- 2) Pisemna zgoda powinna zawierać informację, gdzie będzie umieszczony zarejestrowany wizerunek i w jakim kontekście będzie wykorzystywany (np. że umieszczony zostanie na stronie www.youtube.com w celach promocyjnych).

§ 9

Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych

1. Placówka, zapewniając dzieciom dostęp do Internetu, jest zobowiązana podejmować działania zabezpieczające dzieci przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju; w szczególności należy zainstalować i aktualizować oprogramowanie zabezpieczające. Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych stanowią **Załącznik 5** do niniejszych standardów ochrony dzieci.
2. Na terenie placówki dostęp dziecka do Internetu możliwy jest na prośbę i za zgodą opiekuna prawnego (np. dostęp do sieci wi-fi). Rekomenduje się, aby dzieci korzystały jedynie z urządzeń prywatnych, a dostęp do treści był regulowany przez opiekunów prawnych.

3. Osoba odpowiedzialna za Internet pilnuje, by sieć internetowa placówki była zabezpieczona przed niebezpiecznymi treściami. W tym celu instaluje i aktualizuje odpowiednie oprogramowanie.

§ 10

Monitoring

1. Kierownictwo placówki wyznacza jako osobę odpowiedzialną za Politykę ochrony dzieci.
2. Osoba, o której mowa w punkcie poprzedzającym, jest odpowiedzialna za monitorowanie realizacji Polityki, za reagowanie na sygnały jej naruszenia oraz za proponowanie zmian w Polityce.
3. Osoba, o której mowa w punkcie poprzedzającym, przeprowadza wśród personelu instytucji, raz w roku, ankietę monitorującą poziom realizacji Polityki. Wzór ankiety stanowi **Załącznik nr 8** do niniejszej Polityki.

§ 11

1. Polityka wchodzi w życie z dniem **15 sierpnia 2024r.**
2. Ogłoszenie następuje w sposób dostępny dla personelu instytucji, w szczególności poprzez wywieszenie w miejscu ogłoszeń dla personelu lub poprzez przesłanie jej tekstu drogą elektroniczną.
3. **Standardy obejmują poniższe placówki Caritas Diecezji Sandomierskiej:**
  - a. **Dom Samotnej Matki w Rudniku nad Sanem**
  - b. **Schronisko dla Bezdomnych Mężczyzn w Sandomierzu**
  - c. **Schronisko dla Bezdomnych Kobiet w Rudniku nad Sanem**
  - d. **Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Rudniku nad Sanem**
  - e. **Środowiskowy Dom Samopomocy w Rudniku nad Sanem**
  - f. **Warsztaty Terapii Zajęciowej w Rudniku nad Sanem**
  - g. **Warsztaty Terapii Zajęciowej w Janowie Lubelskim**
  - h. **Dzienny Dom Senior+ w Modliborzycach**
  - i. **Zakład Aktywności Zawodowej w Sandomierzu.**

Caritas Diecezji Sandomierskiej
ul. Opatowska 10, 27-600 Sandomierz
tel. 15 644 55 86
NIP 8640009741 * REGON 040092844

DYREKTOR
Caritas Diecezji Sandomierskiej
Ks. Bogusław Pitucha

**OŚWIADCZENIE O KRAJACH ZAMIESZKANIA W CIĄGU OSTATNICH 20 LAT, INNYCH NIŻ
RZECZYPOSPOLITA POLSKA**

OŚWIADCZENIE

w trybie art. 21 Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym
(t.j. Dz.U. 2023 poz. 1304 z późn. zm.)

Ja, niżej podpisany/a, oświadczam, że:

1. Posiadam obywatelstwo innego państwa niż Rzeczypospolita Polska: **tak/nie***.
2. Jeśli odpowiedź brzmi „tak”, to proszę wpisać państwo.....
3. W ciągu ostatnich 20 lat zamieszkiwałem/nie zamieszkiwałem w innych państwach*.
4. Proszę wpisać państwo/państwa: .....
5. Do oświadczenia załączam informację z rejestru karnego tego/tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi: **tak/nie***.
6. Do oświadczenia załączam informację z rejestru karnego tego/tych państw, gdyż państwo to nie przewiduje wydawania informacji do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi: **tak/nie***.
7. Oświadczam, że prawo państwa ..... nie przewiduje sporządzenia informacji z rejestru karnego: **tak/nie***.
8. Oświadczam, że w państwie ..... nie prowadzi się rejestru karnego: **tak/nie***.
9. Oświadczam, że nie byłem prawomocnie skazany w państwie..... za czyny zabronione odpowiadające przestępstwu określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec mnie innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściłem się takich czynów zabronionych, oraz nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez dzieci, lub z opieką nad nimi.
10. Oświadczam, że jestem świadomy, że składając ww. oświadczenia, podlegam odpowiedzialności karnej w trybie art. 233 Kodeksu karnego, to jest odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia**.

.....
miejscowość, data

.....
imię i nazwisko (czytelny podpis)

* niepotrzebne skreślić

** art. 233 k.k. [fałszywe zeznania]

§ 1. Kto, składając zeznanie mające służyć za dowód w postępowaniu sądowym lub w innym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 1a. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę z obawy przed odpowiedzialnością karną grożącą jemu samemu lub jego najbliższemu, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Warunkiem odpowiedzialności jest, aby przyjmujący zeznanie, działając w zakresie swoich uprawnień, uprzedził zeznającego o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznanie lub odebrał od niego przyrzeczenie.

§ 3. Nie podlega karze za czyn określony w § 1a, kto składa fałszywe zeznanie, nie wiedząc o prawie odmowy zeznania lub odpowiedzi na pytania.

§ 4. Kto, jako biegły, rzeczoznawca lub tłumacz, przedstawia fałszywą opinię, ekspertyzę lub tłumaczenie mające służyć za dowód w postępowaniu określonym w § 1, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 4a. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 4 działa nieumyślnie, narażając na istotną szkodę interes publiczny, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 5. Sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet odstąpić od jej wymierzenia, jeżeli:

- 1) fałszywe zeznanie, opinia, ekspertyza lub tłumaczenie dotyczy okoliczności niemogących mieć wpływu na rozstrzygnięcie sprawy,
- 2) sprawca dobrowolnie sprostuje fałszywe zeznanie, opinię, ekspertyzę lub tłumaczenie, zanim nastąpi, chociażby nieprawomocne, rozstrzygnięcie sprawy.

§ 6. Przepisy § 1-3 oraz 5 stosuje się odpowiednio do osoby, która składa fałszywe oświadczenie, jeżeli przepis ustawy przewiduje możliwość odebrania oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej.

**OŚWIADCZENIE O ZAPOZNANIU SIĘ Z POLITYKĄ OCHRONY DZIECI I
ZOBOWIĄZANIU DO JEJ PRZESTRZEGANIA**

OŚWIADCZENIE

w trybie art. 21 Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym
(Dz.U. 2023 poz. 1304 z późn. zm.)

Ja, niżej podpisana/y, oświadczam, że:

Zapoznałam/zapoznałem się z treścią dokumentu pn. „*Standardy ochrony dzieci*”
obowiązującego w (tu nazwa placówki) .....
.....

.....
miejscowość, data

.....
imię i nazwisko (czytelny podpis)

ZAŁĄCZNIK 3.

ZGODA NA UDZIELENIE POMOCY DZIECKU W CZYNNOŚCIACH PIELEGNACYJNYCH

.....

miejsowość, data

ZGODA

Wyrażam zgodę na udzielanie pomocy mojemu dziecku/dzieciom .....

.....

.....

.....

przez personel i wolontariuszy z .....
w czynnościach związanych z higieną osobistą, czynnościach toaletowych oraz związanych
z samoobsługą.

.....

czytelny podpis rodzica/ opiekuna prawnego

UPOWAŻNIENIE DO PRZEJĘCIA OPIEKI NAD DZIECKIEM

UPOWAŻNIENIE

.....

miejsowość i data

Ja niżej podpisany rodzic

.....

Imię i nazwisko osoby małoletniej, PESEL

.....

adres osoby małoletniej

Dane rodzica/opiekuna prawnego

.....

imię i nazwisko rodzica/opiekuna prawnego

.....

PESEL oraz seria i numer dowodu osobistego/paszportu

.....

adres

.....

telefon/y oraz dane kontaktowe rodzica/opiekuna prawnego

Upoważniam do przejęcia opieki nad moim dzieckiem na czas od.....
do.....z powodu.....
.....

Zostałam/em poinformowana/y, iż w sytuacji bezskutecznego kontaktu ze wskazanym opiekunem
w ciągu 30 minut od próby pierwszego kontaktu, personel ośrodka jest zobowiązany zawiadomić policję
lub PCPR/MOPR w celu zabezpieczenia dziecka w pieczy zastępczej.

Dane opiekuna

.....
imię i nazwisko osoby przejmującej opiekę

.....
PESEL oraz nr i seria dowodu osobistego/paszportu

.....
adres

.....
telefon/y oraz dane kontaktowe rodzica/ opiekuna prawnego

Oświadczam, że zgodnie z wolą rodzica/opiekunów prawnych przejmuję czasową pieczę nad dzieckiem w trakcie trwania hospitalizacji. Zobowiązuję się do zapewnienia dziecku bezpieczeństwa i należytej opieki oraz podjęcia wszelkich działań ratujących życie w razie konieczności.

.....
miejscowość, data

.....
czytelny podpis osoby przejmującej opiekę nad dzieckiem

.....
Świadek

KARTA INTERWENCJI

.....
 miejscowość, data

Imię i nazwisko		
Przyczyna interwencji		
Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia		
Opis działań podjętych przez pracownika	Data	Działanie
Spotkania z opiekunami dziecka	Data	Opis spotkania
Forma podjętej interwencji (zakreślić właściwe)	Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, wniosek o wgląd w sytuację dziecka /rodziny, inny rodzaj interwencji (jaki?)	
Dane dotyczące interwencji (nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję) i data interwencji		
Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli placówka uzyskała informacje o wynikach/działania placówki/działania rodziców		

ZGODA NA WYKORZYSTANIE ZDJĘĆ

Zgoda jest całkowicie dobrowolna i nic się nie stanie, jeśli jej nie udzielisz.

Przepisy obligują nas do podania Ci następujących informacji.

CO OBEJMUJE ZGODA?

Zgoda obejmuje zrobienie zdjęć (tzw. utrwalenie wizerunku) oraz wykorzystanie ich do celów sprawozdawczości i promocji, bieżącego funkcjonowania placówki (tzw. rozpowszechnienie wizerunku) oraz w związku z tym obejmuje ona także przetwarzanie danych osobowych (tj. przechowywanie tych zdjęć wraz z niniejszą zgodą podpisaną imieniem, nazwiskiem i PESEL-em). Szczegóły poniżej.

KOMU UDZIELANA JEST ZGODA?

Zgoda jest udzielana na rzecz Caritas Diecezji Sandomierskiej. Zdjęć nie będziemy przekazywać dalej.

GDZIE I W JAKIM CELU BĘDĄ PUBLIKOWANE ZDJĘCIA, NA KTÓRYCH SIĘ ZNAJDĘ?

Zgoda dotyczy możliwości publikacji zdjęć w celach związanych ze sprawozdawczością i promocją z bieżącego funkcjonowania Caritas: na profilach fb, www oraz poprzez zawieszenie w budynkach. Opis naszych działań i celów znajdziesz na naszej stronie www. Zgoda nie wygasa po określonym czasie (choć można ją cofnąć), nie ma też ograniczeń przestrzennych. Fotografia wizerunku może być łączona i zestawiana z innymi fotografiami, tekstami i ilustracjami. Podstawą prawną zgody jest art. 6 ust. 1 lit. a) RODO.

CZY BĘDĘ MÓGL(A) ZREZYGNOWAĆ?

Oczywiście. Podanie danych nie jest wymagane przez przepisy. To swego rodzaju umowa między nami. Zgodę można w każdej chwili cofnąć, z tym, że jeśli cofnięcie zgody nastąpi po zamieszczeniu zdjęcia np. w folderze, może to wiązać się z koniecznością poniesienia kosztów ponownego wydruku itp. Pamiętaj, że masz również prawo dostępu do treści swoich danych, prawo ich sprostowania, usunięcia, ograniczenia przetwarzania oraz, jak już wspomnieliśmy wyżej, prawo do cofnięcia zgody. W zakresie określonym przez RODO, przysługuje Ci także prawo do sprzeciwu.

KTO CZUWA NAD MOIMI DANYMI?

Pamiętaj, że masz prawo wniesienia skargi do organu nadzorczego (w przypadku podmiotów kościelnych – Kościelny Inspektor Ochrony Danych Osobowych; adres: skwer kard. Stefana Wyszyńskiego 6, 01-015 Warszawa), gdy uznasz, iż przetwarzanie danych osobowych dotyczących Ciebie narusza przepisy prawa. W pierwszej kolejności zachęcamy jednak do kontaktu z nami.

Wyrażam zgodę na:

TAK / NIE przetwarzanie moich danych osobowych

TAK / NIE przetwarzanie danych osobowych mojego dziecka na zdjęciu/ach (w załączeniu) przez Caritas Diecezji Sandomierskiej na w/w zasadach.

**Podpisz się czytelnie swoim imieniem i nazwiskiem,
podając PESEL oraz podając imię swojego dziecka:**

Imię i nazwisko opiekuna prawnego, PESEL

.....

1. Imię i nazwisko dziecka

.....

2. Imię i nazwisko dziecka

.....

3. Imię i nazwisko dziecka

.....

4. Imię i nazwisko dziecka

.....

5. Imię i nazwisko dziecka

.....

6. Imię i nazwisko dziecka

.....

MONITORING STANDARDÓW OCHRONY DZIECI W PLACÓWKACH

	tak	nie
Czy wiesz, na czym polegają standardy ochrony dzieci?		
Czy znasz standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem obowiązujące w placówce, w której pracujesz?		
Czy zapoznałeś się z dokumentem pt. Standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem?		
Czy potrafisz rozpoznawać symptomy krzywdzenia dzieci?		
Czy wiesz, jak reagować na symptomy krzywdzenia dzieci?		
Czy zdarzyło Ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w Standardach ochrony dzieci przed krzywdzeniem przez innego pracownika? Jeśli tak, czy i jaka była Twoja reakcja:		
Czy masz jakieś uwagi/poprawki/sugestie dotyczące Standardów ochrony dzieci przed krzywdzeniem? Jeśli tak, proszę je wypisać:		
Czy brałeś udział w szkoleniach z zakresu rozpoznawania czynników ryzyka, zagrożenia dobra dziecka oraz symptomów krzywdzenia dziecka?		
Czy w przypadku pojawienia się w placówce podejrzenia krzywdzenia dziecka zostały zachowane procedury zamieszczone w standardach?		

PROTOKÓŁ ZE SPOTKANIA/ROZMOWY Z RODZICEM DZIECKA

.....
miejscowość, data

W ..... o godzinie.....odbyło się
spotkanie/rozmowa, w którym uczestniczyli:

a.....

b.....

c.....

d.....

imię, nazwisko i podpis osoby

Tematyka spotkania/rozmowy obejmowała:

.....
.....
.....
.....
.....

Ustalenia i wnioski:

.....
.....
.....
.....
.....

.....
podpis osoby prowadzącej spotkanie

KODEKS ZACHOWAŃ (BEZPIECZNE RELACJE POMIĘDZY DZIEĆMI)

Kodeks zachowań został opracowany z udziałem dzieci i młodzieży. Ewaluacja i weryfikacja zasad bezpiecznych relacji pomiędzy dziećmi odbywać się będzie co dwa lata, a także po każdej sytuacji kryzysowej, jeśli w placówce podjęta zostanie interwencja z powodu krzywdzenia rówieśniczego. Zmiana treści zasad bezpiecznych relacji między dziećmi jest możliwa w każdym momencie na ich wniosek i z ich udziałem.

1. Równe traktowanie i szacunek dla każdej osoby:

- traktuj innych tak, jak chcesz, aby inni traktowali Ciebie;
- pamiętaj, że każda osoba jest kimś wyjątkowym i szczególnie obdarowanym przez Boga. Należą się jej szacunek i troska o jej dobro;
- bądź tolerancyjny – szanuj odmienny wygląd, przekonania, poglądy i cechy koleżanek/kolegów;
- pamiętaj, że przez różnorodność wzajemnie się ubogacamy;
- masz prawo do zabawy i relacji z każdym dzieckiem, ale pamiętaj, że nie zawsze inne dziecko ma chęć do kontaktu z Tobą w danym momencie. Uszanuj to;
- zachowaj otwartość i bądź wrażliwy na wszystkie osoby, nawet jeśli nie należą do grona Twoich najbliższych przyjaciół. Nie wykluczaj ich ze wspólnych działań, rozmów i szkolnych aktywności.

2. Zasady komunikacji między dziećmi:

- zachowuj życzliwość i szacunek wobec koleżanek/kolegów;
- pamiętaj, że każdy ma prawo do wyrażania swojego zdania, myśli i przekonań, o ile nie naruszają one dobra innych osób.
- słuchaj innych, gdy mówią. Nie przerywaj innym, gdy się wypowiadają;
- zachowuj kulturę słowa w każdej sytuacji;
- stosuj formy grzecznościowe;
- pytaj o zgodę na kontakt fizyczny (przytulenie, pogłaskanie).

3. Szacunek dla cudzej własności, prywatności i przestrzeni:

- szanuj rzeczy osobiste i mienie innych osób;
- zapytaj, jeśli chcesz pożyczyć od kogoś jakąś rzecz;
- nie przeglądaj prywatnych rzeczy innych osób bez ich zgody. Każdy ma prawo do prywatności;
- nie rób zdjęć, nie nagrywaj ani nie rozpowszechniaj wizerunku kolegów/koleżanek i innych osób bez ich wyraźnej zgody;

- pamiętaj, że każdy ma prawo do przestrzeni osobistej. Jeśli inna osoba potrzebuje chwili samotności, uszanuj to. Naruszanie tej przestrzeni może rodzić konflikty.

4. **Zakaz stosowania przemocy w jakiegokolwiek formie:**

- nie stwarzaj sytuacji, w których ktoś czułby się celowo pomijany, izolowany;
- nie stosuj przemocy fizycznej. Szturpanie, popychanie, kopanie czy siłowe przytrzymywanie kolegi/koleżanki naruszają jego/jej integralność fizyczną;
- szanuj przestrzeń intymną kolegów/koleżanek. Nigdy nie dotykaj ich w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny;
- nie wyśmiewaj, nie obgaduj, nie ośmieszaj, nie zawstydzaj, nie upokarzaj, nie lekceważ i nie obrażaj kolegów/koleżanek;
- nie wypowiadaj się w sposób obraźliwy o rodzicach kolegów/koleżanek;
- nie zwracaj się w sposób wulgarny do innych;
- pamiętaj, że żarty są wtedy żartami, kiedy nikt z ich powodu nie cierpi. Jeśli tak jest, natychmiast zakończ taką zabawę słowną;
- nie narażaj siebie i innych uczniów na sytuacje zagrażające życiu i zdrowiu zarówno fizycznemu, jak i psychicznemu;
- nie wyrażaj negatywnych, prześmiewczych komentarzy na temat zachowania, pracy, wyglądu kolegów/koleżanek;
- nie zabieraj rzeczy należących do innych bez ich zgody.

5. **Szacunek w kontaktach internetowych i zakaz cyberprzemocy:**

- szanuj innych i traktuj ich tak, jak chcesz, by traktowali Ciebie – dotyczy to wszystkich typów Twojej aktywności w sieci. Po drugiej stronie ekranu jest drugi człowiek;
- pamiętaj, że cyberprzemoc często zaczyna się od tzw. „niewinnych żartów”. Nie każdy ma takie samo poczucie humoru. Uważaj na to, co piszesz i co publikujesz, w Internecie nic nie ginie. W świecie wirtualnym łatwo poruszyć lawinę wzajemnych niechęci, co może doprowadzić do konkretnej formy przemocy;
- nie udostępniaj kontaktów do innych osób (telefonicznych, mailowych) bez ich zgody;
- dbaj o swój oraz innych wizerunek w sieci – nie publikuj wrażliwych danych, powierzonych ci informacji oraz zdjęć i filmów ośmieszających innych. Szanuj ich prywatność;
- chroń intymność swoją i innych. Nie wysyłaj i nie udostępniaj zdjęć lub filmów, które by ją naruszały;

- sprzeciwiaj się hejtowi, sam nie publikuj obrażających i agresywnych komentarzy oraz reaguj, gdy zauważysz, że ktoś jest poniżany w Internecie. Nie przysyłaj dalej ośmieszających wiadomości. Zgłoś takie działania odpowiednim osobom.
- nie prowokuj innych do niepotrzebnych, nieuzasadnionych kłótni. Trolling, świadome poniżanie, nękanie i zaczepki są zachowaniami niedopuszczalnymi;
- nie wykluczaj swoich rówieśników z grup w mediach społecznościowych z powodu swoich prywatnych niechęci;
- nie podszywaj się w Internecie pod inne osoby. Takie zachowanie w cyberprzestrzeni jest kradzieżą tożsamości. To jest przestępstwo;
- jeżeli zauważysz, że ktoś nie wylogował się ze swojego konta, nie wykorzystuj tej sytuacji do działań, które przyniosłyby mu szkodę, ale życzliwie poinformuj go o jego nieuwadze;
- pamiętaj, że groźby, pomówienia, nawoływanie do nienawiści, prześladowanie, ośmieszanie w cyberprzestrzeni także są karalne. Twoje działania w sieci nie są anonimowe.

6. **Sposoby pokojowego rozwiązywania konfliktów:**

- wycisz się, uspokój, zatrzymaj niepotrzebną kłótnię, zanim stracisz nad sobą kontrolę. Zastanów się, co chcesz osiągnąć. Jeśli to możliwe, podejmij spokojną rozmowę z drugą stroną;
- umów się na rozmowę w bardziej stosownych warunkach, w ten sposób zyskasz czas na konstruktywny dialog;
- powiedz, co według Ciebie jest problemem, co przyczyną nieporozumienia, czego oczekujesz;
- słuchaj drugiej osoby. Dopytaj o jej odczucia i oczekiwania. Podsumuj to, co usłyszałaś/usłyszałeś dla upewnienia się, czy dobrze zrozumiałaś/zrozumiałeś jej komunikat;
- upewnij się, że Twój rozmówca powiedział wszystko odnośnie do swoich odczuć;
- wspólnie wymyślcie rozwiązanie satysfakcjonujące obie strony;
- jeśli nie uda się Wam dojść do porozumienia, poproś o pomoc osobę dorosłą, aktualnego opiekuna grupy. Porozmawiaj o tym z Twoimi rodzicami. Nie rozwiązuj konfliktu samodzielnie;
- nie bądź obojętny, gdy komuś dzieje się krzywda. Zawsze poinformuj o tym osobę dorosłą.